

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง
อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

THREE YEARS DEVELOPING PLAN BY PEOPLE NEEDS OF DONTAN SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION NASAMENG DISTRICT MUGDAHAN PROVINCE

14

เกษม คนไว*

รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ บัวผัน**

รองศาสตราจารย์ ดร.พิรสิทธิ์ คำนวนคิดป์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เก็บข้อมูลจากคณะกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง รวมจำนวน 90 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และมีค่าความเที่ยง (Reliability) โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.74 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2555 ถึงวันที่ 20 สิงหาคม 2555 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดค่าสูงสุด

ผลการวิจัยพบว่า

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการรวบรวมข้อมูลการจัดทำแผน ผลการศึกษามากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลและเสนอปัญหาสำคัญของท้องถิ่นเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาสามปี น้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการนำแผนชุมชนมาประกอบในการจัดทำแผนสามปีด้านการคัดเลือกทางเลือกมากที่สุดคือมีส่วนร่วมในการคัดเลือกปัญหาเพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาตำบลสามปี น้อยที่สุดคือการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนามากที่สุดคือต้องการให้นำทุกโครงการที่ผ่านการประชุมชมชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนามากที่สุดคือต้องการให้นำทุกโครงการที่ผ่านการประชุมชมชนได้รับการบรรจุในร่างแผนพัฒนาสามปีแม้เกินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล น้อยที่สุดคือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจากทุกภาคส่วน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มากที่สุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นในการพิจารณาแผนพัฒนาสามปี น้อยที่สุดคือองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาสามปี

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ABSTRACT

This independent descriptive research project was intended to study the making of a three-year development plan that was consistent with the needs of the people in Nasameng Sub-district Administrative Organization, Don Tan District, Mukdahan Province. The study data were collected from all 90 members of the village committee in the study area through questionnaires which passed the testing of validity and reliability by three experts by means of Cronbach Alpha coefficient with reliability equal 0.74. The data collection was made during August 1–20, 2012. Statistics for data analysis included percentage, mean, standard deviation, the lowest and the highest.

Results of the study, considered by area, are as follows:

In terms of data collection for planning, the item receiving the highest number of points was participation in data collection and presenting important local problems for making the three-year development plan; the lowest was participation in using the community plan for three-year development planning. In terms of alternative selecting, the highest was selecting problems for the three-year sub-district development planning; the lowest was receiving technical training to enhance the community potential for local development planning. In terms of drafting the development plan, the highest was the need for including all the projects that passed civil society dialogue to be included in the three-year development plan even though they were higher than the sub-district administrative organization budget; the lowest was the appointment of local development committee members from all sectors. In terms of people's participation, the highest was the sub-district administrative organization informing the people of the local council meeting for considering the three-year development plan; the lowest was the sub-district administrative organization giving people the opportunity to inspect the implementing of projects/activities according to the three-year development plan.

ภูมิหลัง

หากนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 ที่ประเทศไทยเริ่มประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการกำหนดกรอบนโยบายและทิศทางการจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาประเทศเป็นครั้งแรก นับเป็นเวลาห้าสิบปีแล้ว แม้มีความพยายามผลักดันให้เกิดการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างต่อเนื่องทุกฉบับ แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ทั้งนี้เป็นเพราะการวางแผนพัฒนาของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา เป็นการวางแผนจากข้างบนลงสู่ข้างล่างทั้งสิ้น ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนา ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ประชาชนไม่สามารถปฏิบัติตามแผนที่ภาครัฐเป็นฝ่ายวางแผนไว้ได้ สุดท้ายประชาชนจึงเป็นได้เพียงผู้ตามและรอคอยความช่วยเหลือจากภาครัฐ ดังนั้นการวางแผนในปัจจุบันจึงมุ่งให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น หมู่บ้านตำบล ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน เพื่อประชาชนจะได้แสดงการตอบสนองการจัดทำกิจกรรมพัฒนาชุมชนของตนเองให้สอดคล้องตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนเองให้มากที่สุด (ปรีชา สุกใส. 2541) การ

เปลี่ยนวิธีการวางแผนจากแบบบนลงสู่ล่างมาเป็นการวางแผนจากล่างขึ้นสู่บนรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงกระบวนการวางแผนจากการผูกขาดการวางแผนโดยบรรดาขุนนางนักวิชาการนักเทคนิควิทยาและผู้นำภาคธุรกิจเพียงไม่กี่คนในส่วนกลางมาเป็นการวางแผนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนจากทุกสาขาอาชีพในทุกภูมิภาคของประเทศ (ชาติชาย ณ เชียงใหม่. 2540)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นการปกครองอีกรูปแบบหนึ่งตามหลักกระจายอำนาจการปกครองลงสู่ท้องถิ่น จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการปกครองและแก้ไขปัญหาของตนเองโดยแนวคิดดังกล่าวเชื่อว่าประชาชนในท้องถิ่น ย่อมเป็นผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาตนเองอีกทั้งยังสามารถตัดสินใจเลือกหรือกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องต่อความต้องการของตนเองได้ดี ซึ่งรูปแบบของการกระจายอำนาจในการปกครองดังกล่าวจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภาคชนบทที่มีการสั่งสมมาอย่างยาวนาน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิดกำหนดความต้องการร่วมดำเนินการร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารร่วมคิดร่วมทำร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ปฏิบัติงานตามที่ประชาชนต้องการมีความโปร่งใสและมีความเป็นธรรมองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่นโดยมีคณะกรรมการบริหารรับผิดชอบในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้เป็นไปตามกฎหมายและแผนพัฒนาและฝ่ายสภาพมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในปัจจุบันมีปัญหาในเรื่องของความโปร่งใส ขาดประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินไม่คุ้มค่ามีการรั่วไหล การจัดทำแผนงานโครงการไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนเสียโอกาสที่จะได้รับการแก้ไขปัญหาและการจัดบริการที่มีคุณภาพและเป็นธรรม (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง, 2543) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการท้องถิ่นภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) และเพื่อให้การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือ และรัฐบาลได้ออกระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งใช้มาจนถึงปัจจุบัน เพราะฉะนั้นการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินงานในการสนองตอบนโยบายรัฐบาล แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่หลักที่ต้องดำเนินงานร่วมกับกับแนวนโยบายของรัฐบาลอยู่แล้ว

โดยทั่วไปแล้วการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การคัดเลือกทางเลือก 3) การจัดทำร่างแผนพัฒนา 4) การมีส่วนร่วมของประชาชน (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง, 2543)

องค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบจำนวน 9 หมู่บ้าน ซึ่งแต่ละหมู่บ้านประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นต้นว่าประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดทำแผนด้วยเหตุผลที่ว่าแผนมีความสำคัญน้อยกว่าการจัดสรรงบประมาณ ทั้งที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ตลอด

ถึงการนำโครงการจากแผนพัฒนาสามปีไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในจำนวนน้อย นอกจากนี้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้งยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการจัดประชุมประชาคม จากปัญหาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีนั้นยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

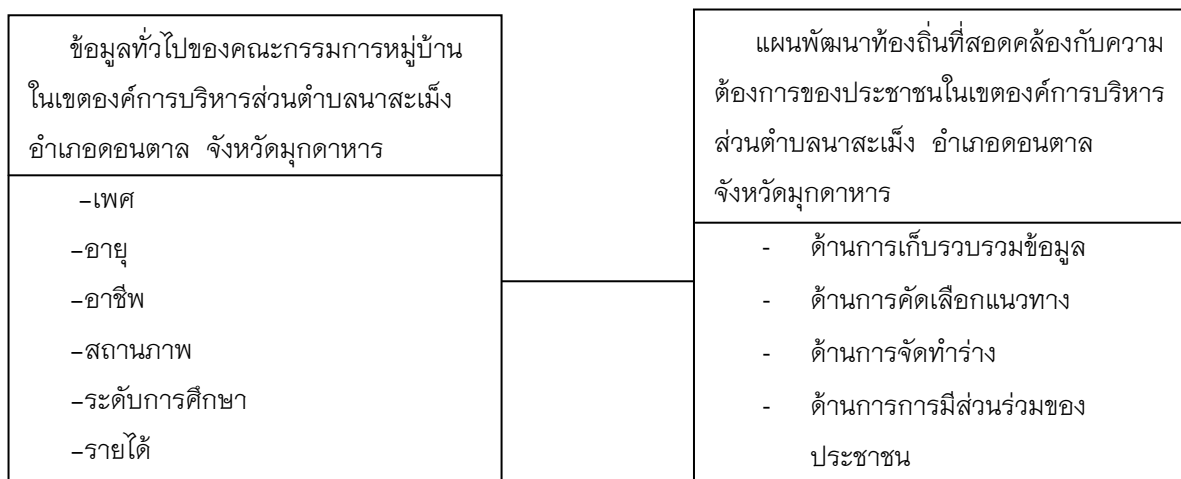
จากสภาพปัญหาดังกล่าวนี้เอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ที่ต้องมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาความต้องการของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง และเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ศึกษาและนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอคอนตา จังหวัดมุกดาหารเป็นอย่างไร
2. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอคอนตา จังหวัดมุกดาหารเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional descriptive research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอคอนสาร จังหวัดมุกดาหาร พร้อมทั้งศึกษา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอคอนสาร จังหวัดมุกดาหาร

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

ทำการศึกษากับคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตตำบลนาสะเม้ง อำเภอคอนสาร จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งมีทั้งหมด 9 หมู่บ้านๆ ละ 10 คน รวมเป็นจำนวน 90 คน ทำการศึกษาริวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน – 20 สิงหาคม 2555

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดแบบสอบถามให้สอดคล้องกับตัวแปรในกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษามีรายละเอียดแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) สถานภาพ 5) อาชีพ 6) รายได้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอคอนสาร จังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1) ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ด้านการคัดเลือกทางเลือก 3) ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนา 4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมีคำตอบให้เลือกแบบแบ่งเป็น 2 คำตอบ คือ ใช่และไม่ใช่

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไข ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้เติมข้อความให้แสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ การแบ่งคะแนนเพื่อแปลผลและอธิบายผลตัวแปรใช้เกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1956) โดยใช้ค่าคะแนนสูงสุดลบค่าคะแนนต่ำสุดและหารด้วยจำนวนกลุ่ม หรือระดับที่ต้องการแบ่งเป็น 3 ระดับตามช่วงคะแนน ระดับมาก (81–100) ระดับปานกลาง (61–80) ระดับน้อย (0–60)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 สถิติร้อยละ (Percentage)

3.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.4 ค่าต่ำสุด (Minimum)

3.5 ค่าสูงสุด (Maximum)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 90.0 มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.0 อาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละร้อยละ 87.8 สถานภาพสมรสมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.7 ระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.1 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.8

ผลการศึกษาในระดับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหารโดยภาพรวม พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้ง เกี่ยวกับขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดทำแผน ผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลและเสนอปัญหาสำคัญของท้องถิ่นเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาสามปีคิดเป็นร้อยละ 74.4 รองลงมา เป็นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและเสนอปัญหาสำคัญของท้องถิ่นเพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 71.1 มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล จัดลำดับความสำคัญเพื่อนำมากำหนดประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหาความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 68.9 เท่ากับมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ก่อนออกประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 68.9 การจัดเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 66.7 และท้ายสุดมีส่วนร่วมในการนำแผนชุมชนมาประกอบในการจัดทำแผนสามปีคิดเป็นร้อยละ 64.4

เกี่ยวกับขั้นตอนการคัดเลือกทางเลือก อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการคัดเลือกปัญหาเพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาตำบลสามปี คิดเป็นร้อยละ 71.1 เท่ากับ เสนอให้ปัญหาและความต้องการที่เสนอโดยประชาคมที่บรรจุในแผนพัฒนาสามปีท้องถิ่นได้นำไปดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 71.1 การเข้าร่วมประชุมประชาคมท้องถิ่นเพื่อเสนอปัญหาความต้องการและเสนอความคิดเห็นต่างๆ ผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล คิดเป็นร้อยละ 70.0 ในการประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา คิดเป็นร้อยละ 68.9 เท่ากับในการออกประชาคมแผนพัฒนาสามปีมีการคัดเลือกโครงการที่เกินศักยภาพเพื่อเสนอของบประมาณจากหน่วยงานอื่น คิดเป็นร้อยละ 68.9 ส่วนการได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นลำดับท้ายสุด คิดเป็นร้อยละ 67.8

เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำร่างแผนพัฒนา อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ต้องการให้นำทุกโครงการที่ผ่านการประชาคมได้รับการบรรจุในร่างแผนพัฒนาสามปีแม้เกินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 74.4 การแต่งตั้งตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการสนับสนุนแผน คิดเป็นร้อยละ 72.2 เท่ากับในการจัดทำร่างแผนพัฒนาตำบลสามปีมีการบรรจุจำนวนโครงการสอดคล้องกับงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 72.2 โครงการ/กิจกรรมที่นำมาบรรจุเป็นร่างแผนพัฒนาสามปีมาจากความต้องการของประชาชนที่เสนอ คิดเป็นร้อยละ 67.8 เท่ากับการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีมีการบรรจุโครงการตามความจำเป็นเร่งด่วน คิดเป็นร้อยละ 67.8 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจากทุกภาคส่วน คิดเป็นร้อยละ 63.3

เกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภาท้องถิ่นในการพิจารณาแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 77.8 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีก่อนนำเข้าสู่สภา คิดเป็นร้อยละ 74.4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปีในช่วงเวลากลางวัน คิดเป็นร้อยละ 72.2 ในการประชุมมีการคัดเลือกตัวแทนประชาชนเข้าเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 64.4 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 63.3

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม้งอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด โดยกลุ่มตัวอย่างได้เสนอปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ จำนวน 19 ฉบับ จากแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 21.11 โดยปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 68.42 รองลงมา คือ การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 63.15 และปัญหาอุปสรรคด้านอื่นเรียงตามลำดับ ดังนี้ การคัดเลือกทางเลือก คิดเป็นร้อยละ 57.89 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คิดเป็นร้อยละ 47.36

ข้อเสนอแนะ

1. เน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารกำหนดการวันเวลาให้ประชาชนรับทราบให้มากขึ้นอย่างทั่วถึง เช่น การจัดเวทีประชาสัมพันธ์ให้ทั่วพื้นที่ก่อนล่วงหน้า นอกเหนือจากการส่งหนังสือ แจ้งเสียงตามสายโดยเฉพาะความร่วมมือจากผู้นำชุมชนช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอีกทางหนึ่งเพื่อให้ประชาชนรับรู้และความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการร่วมกิจกรรมว่ามีความสำคัญจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

2. ในการดำเนินกิจกรรมโครงการประชุม ไม่ควรใช้เวลานานนัก ควรให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาที่วางไว้ รวมทั้งเสนอแนะการพัฒนาในด้านอื่นให้ครอบคลุมทุกด้าน พร้อมชี้แจงให้ประชาชนทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล มีงบประมาณจำกัด ประชาชนควรเสนอโครงการที่สำคัญจำเป็นต่อส่วนรวม เรียงลำดับความสำคัญ เพื่อลดจำนวนโครงการในแผนพัฒนาสามปีที่มีจำนวนมาก และไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด

3. ผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำร่างแผนพัฒนาควรให้ความสำคัญต่อโครงการ/กิจกรรมที่ประชาคมคัดเลือกเรียงลำดับตรงตามความต้องการของประชาชน ในการแก้ไขปัญหา นำมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีให้ครบทุกด้านตามแนวทางพัฒนาควรเป็นโครงการ/กิจกรรม ที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถนำมาดำเนินการได้จริง และส่งเสริมความร่วมมือของประชาคมตำบล

4. คณะกรรมการพัฒนา สมาชิกสภา และผู้เกี่ยวข้องในการพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี ควรมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของตนโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก พิจารณา โครงการ/กิจกรรม เรียงลำดับก่อนหลังในร่างแผนพัฒนาสามปี ให้ตรงกับตามความต้องการของประชาชนที่เสนอ

5. ควรปฏิบัติตามแผนพัฒนาสามปีที่ประกาศใช้ ตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตรงกับความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับงบประมาณ รวมทั้งประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรที่จำเป็น จากหน่วยงานอื่น

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2546.

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อสาธิตวิทยาดินแดน, 2543.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2546.

ชาติชาย ณ เชียงใหม่. การพัฒนาประเทศตามกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : แนวคิดการจัดการพัฒนา. กรุงเทพฯ, 2540.

ปรีชา สุกใส. หลักการพัฒนาชุมชน. สถาบันราชภัฏสงขลา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ, 2541.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.